

In memoriam

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

Jesús R. Jurado Gallardo (1943-2023)

Jesús Jurado, un homonot de la Natura

Jesús R. Jurado Gallardo (1943-2023) va finar a Bunyola el 28 de juny. Afiliat a la Societat d'Història Natural de les Balears a principis dels anys 70, formà part de la generació que va despertar a les Balears dues activitats en relació la Natura que s'han revelat com a fonamentals i complementàries: la reivindicació conservacionista i la tasca divulgadora.

Jesús R. Jurado -dreta- conversant amb Andreu Muntaner (president d'honor de la Societat d'Història Natural de les Balears) -esquerra-.

En Jesús va ser pioner en l'aproximació fotogràfica al patrimoni natural de les Balears, dedicant mils de dies, caminades i esforços a posar davant els seus objectius els paisatges illencs i tot tipus d'organismes, des dels aucells més esquius als endemismes més escassos. Al meu herbari acadèmic a la UB (presentat l'any 1973), vaig incorporar una col·lecció de fotografies d'orquídies mallorquines que l'amic m'havia proporcionat, col·lecció que va causar sensació entre els professors: aleshores la fotografia botànica eclosionava i una sèrie com aquella era inèdita. La generositat d'en Jesús amb les seves imatges era proverbial: en cedia sense reserves per quanta publicació o presentació li eren sol·licitades; són especialment rellevants les col·laboracions amb la Flora de Mallorca de Bonafé, els Manuals d'Introducció a la Naturalesa de l'Editorial Moll i la Gran Enciclopèdia de Mallorca. És ben probable que siguin moltes desenes les espècies que va fotografiar primer que ningú, i molts de mils els espectadors de les seves projeccions de diapositives, a escoles, associacions o vetlades populars a totes les Balears. Per cert que els anys 80, va patir el robatori del seu equip fotogràfic; va reaccionar amb una emotiva carta als diaris, lamentant no sols la pèrdua econòmica que va suposar-li (hi havia invertit bona part dels estalvis), sinó especialment, la interrupció de la tasca divulgativa constant que duia a terme. El lladre va llegir-la i es va penedir: l'equip va ser entregat anònimament dins d'un sac a una oficina de l'atur, a nom de Jesús, que així el va recuperar.

També fa fer una feina cinematogràfica precursora, en format super-8, produint petits documentals sobre Cabrera, Sa Dragonera i el voltor negre, que caldria restaurar i digitalitzar. Documentals que va projectar arreu, i que suposaren una contribució no menor a la consciència per a la recuperació d'aquesta espècie i la salvaguarda d'aquells espais.

Excel·leix la tasca periodística d'en Jesús: es va iniciar a la secció «Defensa de la Naturalesa», al Diari de Mallorca, l'inici de la qual havia estat promogut pel Dr. Guillem Mateu, que va convèncer a don Gaspar Reynés, aleshores director, d'acollir aquella secció, a la qual participàvem habitualment Miquel Rayó, Josep Antoni Alcover, Lluç Mas, Jesús Jurado i jo mateix, que tenguérem l'honor de rebre conjuntament el Premi Ciutat de Palma de Periodisme l'any 73 per aquelles col·laboracions. La secció es va mantenir fins al 1979. Posteriorment, va transformar-se en la secció Naturalesa i Societat, a l'Última Hora, de llarga vida, amb nombrosos articles de l'amic Jurado, que també va ser el principal redactor d'altres seccions a la revista Cort i al Diari Balears (Balears verde); també va mantenir programes radiofònics sobre natura amb el seu amic Joan Carles Montaner. No hi ha dubte que és la persona que més articles de divulgació ha dedicat a la natura de les Balears.

Les seves contribucions al nivell de recerca se centraren en l'ornitologia (aportant observacions a l'Anuari Ornitològic de les Balears i practicant l'anellatge científic) i la botànica, comunicant troballes i fenologies. Es va interessar especialment en la història de l'ornitologia: és autor d'un opuscle sobre els precursors d'aquesta ciència a les Balears (Francesc Barceló i Combis, Philip W. Munn i Adolf von Jordans) i ens deixa inèdit un treball molt acurat sobre observacions i publicacions històriques de cada espècie de l'avifauna balear. A la revista *Es Busquet*, del GOB, va publicar tot un seguit d'articles sobre aus i història, heràldica, astronomia, etc. (vegeu annex). Excel·leix la seva vida associativa, com a fundador i membre de la junta del GOB durant molt de temps; fundador i primer president del GEM (1973-1975), soci actiu de SEO BirdLife, de l'Associació d'Amics dels Parcs (que va presidir), de la d'Amics de l'Arxiduc (de la qual va ser vocal) i altres. Compromès amb

el medi ambient i la societat mallorquina, va assumir un lloc de regidor a l'Ajuntament de Palma pel PSM (1991-1995).

En Jesús, de manera constant i desinteressada, ha estat capaç d'estendre l'estima per la naturalesa de les Balears, sense la qual la conservació del patrimoni natural seria molt més precària del que és. La seva tasca el fa mereixedor del títol d'homonot que va crear Josep Pla per distinguir les grans personalitats que han congriat el país i, sobre tot, d'un record agraït de tots els que estimam aquestes illes.

Descansi en pau.

Joan Mayol

Annex

Selecció d'articles de Jesús R. Jurado Gallardo.

Nota: No s'han recollit els centenars d'articles que va publicar a la premsa diària.

- 1989-90. (En col.laboració amb G. Alomar i L. Núñez). Primeres observacions de la papallona tibre (*Danaus chrysippus* L.) a les Illes Balears. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 33: 275-278.
2002. (En col.laboració amb J. Mayol i altres) Tendències demogràfiques de l'avifauna de les Balears del 1975 al 2000. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 17: 21-29.
2002. Qui ha fet l'ornitologia de l'arxipèlag? (I). En els inicis. *Es Busqueret*, 4: 5-8.
2002. Qui ha fet l'ornitologia de l'arxipèlag? (II). Bonaventura Serra, el primer naturalista de l'edat moderna. *Es Busqueret*, 5: 4-6.
2002. Heràldica aucellera (I). Llinatges amb aucells a l'escut. *Es Busqueret*, 5: 17-18.
2003. Heràldica aucellera (II) Aguiló, Alcover i Amorós. *Es Busqueret*, 6: 13-14.
2003. Heràldica aucellera (III). Andreu, Bonapart, Busquets. *Es Busqueret*, 7: 10-11.
2003. Qui ha fet l'ornitologia de l'arxipèlag? (III) Cristòfol Vilella i Amengual, naturalista, pintor i taxidermista. *Es Busqueret* 7: 14-15.
2003. Es busqueret recomana... Aus de les Illes Balears. *Es Busqueret*, 7: 18-19.
2003. L'ornitologia, endolada. *Es Busqueret*, 8: 6-7.
2003. Heràldica aucellera (IV) Desbrull, Espanyol i Gelabert. *Es Busqueret*, 8: 14-15.
2003. Qui ha fet l'ornitologia de l'arxipèlag? (IV). Les classificacions de Josep Mª Bover i F. Weyler. *Es Busqueret*, 8: 20-21.
2003. Salvem es Salobrar! *Es Busqueret*, 9: 1.
2003. (En col.laboració amb J. Mayol) Del nom del suís *Ixobrychus minutus*. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 18: 79-80.
2004. Perquè *Balearica pavonina*? *Es Burqueret*, 10: 23-25
2004. Heràldica aucellera (V). Casals, Colom i Contestí. *Es Busqueret*, 10: 29-31.
2004. Qui ha fet ornitologia a l'arxipèlag? A Menorca, molt de temps enrere. *Es Busqueret*, 10: 37-39.
2004. Es Busqueret recomana...Els quaderns de camp de'n Munn. *Es Busqueret*, 10: 46-49.
2005. Llinatges amb aucells a l'escut (VI) Desbrull, Espanyol i Gelabert. *Es Busqueret* 11: 22-25

2005. Traduint una mica (I): Les procel·làrides. *Es Busqueret*, 11: 34-41.
2006. (En col·laboració amb J. Mayol i altres) Els noms d'aucells recomanats en l'àmbit balear. *Anuari ornitològic de les Balears*, 21: 1-13.
2006. Qui ha fet l'ornitologia de l'arxipèlag? Lluís Pou i Francesc Barceló, dues figures senyeres. *Es Busqueret*, 12: 15-25.
2006. Traduint una mica. Parlem de capxeriganyes. *Es Busqueret* 12: 36-39.
2006. Qui ha fet l'ornitologia de l'arxipèlag? Acostant-se a la fi del segle XIX: Rul·lan, Lilford i von Homeyer. *Es Busqueret*, 13: 18-21.
2006. Traduint una mica. Alguns motacíl·lids. Les titines. *Es Busqueret*, 13: 34-36.
2007. (En col·laboració amb P. Vicens) Comentaris a les llistes d'aus capturades a Mallorca de B. Nadal. Període 1970-1982. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 22: 33-36.
2007. Editorial. Joan Carles Montaner (1936-2006) Amic i ornitòleg per tenir sempre al costat. *Es Busqueret*, 14: 4-6
2007. Traduint una mica. Avui parlem dels xètxeros. *Es Busqueret*, 14: 33-35
2007. Coses d'ornitologia. Bartomeu Nadal, ornitòleg de taller. *Es Busqueret*, 15: 6-10.
2007. Traduint una mica. Qui són els estrigiformes. *Es Busqueret*, 15: 25-31
2007. Sabies que...? Un primitiu recompte de voltors. *Es Busqueret*, 15: 32-33
2008. Qui ha fet l'ornitologia de l'arxipèlag. A cavall entre dos segles: Saunders i l'arxiduc Lluís Salvador. *Es Busqueret*, 16: 16-23
2008. Traduint una mica. Els pandiònids. *Es Busqueret*, 16: 27-31
2008. (En col·laboració amb M. Suárez) Què hi ha de nou? *Es Busqueret* 17: 17-21
2008. Traduint una mica. Els pàrids revolucionats *Es Busqueret*, 18: 27-31.
2009. Traduint una mica. La calàndria. *Es Busqueret*, 18: 21-23.
2009. *Tres ornitòlegs, tres estalons. Francesc Barceló i Combis, Philip W. Munn i Adolf von Jordans*. Direcció General de Recerca, Desenvolupament i Innovació. 20 p.
2013. Naturalisme. Aucells en el cel de la nit. *Es Busqueret*, 34: 20-25.
2015. Especial 40è. Aniversari. GOB, 40 anys. *Es Busqueret*, 40: 13-17.
2016. (En col·laboració amb C. Viada) L'àguila coabarrada, una peça necessària. *Es Busqueret*, 41: 8-17.